

Sygn. akt IV Ca 1190/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Łochowski (spr.)

Sędziowie: SO Małgorzata Balcerak-Tkacz, SO Grażyna Kramarska

Protokolant: Iwona Iwaniec

po rozpoznaniu w dniu 22 sierpnia 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa W. K.

przeciwko (...) S. A. w L.

o zapłatę

na skutek apelacji stron od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie z dnia 22 marca 2012 r., sygn. akt I C 870/09

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w całości i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu w instancji odwoławczej.

Sygn. akt IV Ca 1190/12

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej spółki jest zasadna, aczkolwiek nie z przyczyn bezpośrednio w niej wskazanych.

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Natomiast, stosownie do treści art. 379 pkt 2 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi, jeżeli pełnomocnik reprezentujący stronę nie był należycie umocowany.

Wymaga podkreślenia, iż zgodnie z art. 89 § 1 k.p.c. pełnomocnik jest obowiązany przy pierwszej czynności procesowej dołączyć do akt sprawy pełnomocnictwo z podpisem mocodawcy lub wierzitelny odpis pełnomocnictwa. Nie ulega przy tym wątpliwości, że stosownie do treści art. 126 § 3 k.p.c. do pozwu należy dołączyć pełnomocnictwo, jeżeli pismo to wnosi pełnomocnik, który przedtem nie złożył pełnomocnictwa. Co więcej, pełnomocnik reprezentujący osobę prawną ma obowiązek złożyć również dokumenty wskazujące, iż osoby, które udzieliły mu pełnomocnictwa, były do tego uprawnione (art. 68 k.p.c. w zw. z art. 67 § 1 k.p.c.).

W tym kontekście trzeba podnieść, że w aktach niniejszej sprawy brak jest pełnomocnictwa udzielonego pełnomocnikowi pozwanej spółki, występującemu w postępowaniu przed Sądem Rejonowym – radcy prawnemu W. G.. Do odpowiedzi na pozew została bowiem dołączona jedynie nieuwierzytelniona kopia pełnomocnictwa (k.43).

Co więcej, brak ten nie został uzupełniony, mimo trzykrotnego wezwania pełnomocnika pozwanego przez Sąd Rejonowy do usunięcia tego uchybienia (k.65, 75, 129). Prawdą jest, że Sąd I instancji nie wskazywał wprost i jednoznacznie na konieczność złożenia pełnomocnictwa w oryginale lub należyście uwierzytelnionym odpisie, wzywając pełnomocnika strony pozwanej do złożenia „ciągu pełnomocnictw”. Jednak, w ocenie Sądu Okręgowego, tak sformułowane zobowiązanie zawodowego pełnomocnika strony pozwanej było wystarczające.

Brak ten nie mógł zostać sanowany w taki sposób, jak uczynił to Sąd Rejonowy. Niewystarczające było bowiem zawiadomienie o ostatnim terminie posiedzenia, już po przeprowadzeniu całego postępowania, bezpośrednio strony pozwanej (protokół rozprawy z dnia 18 stycznia 2012 r. – k.129). Takie działanie Sądu Rejonowego może być rozpatrywane jedynie w kontekście uniknięcia zarzutu pozbawienia możliwości obrony pozwanej spółki, ale nie zmieniło tego, że w postępowaniu działał nienależyście umocowany pełnomocnik. Co więcej, pełnomocnik ten dokonał tak istotnej czynności procesowej, jak złożenie odpowiedzi na pozew (k.40 i n.). Tym samym, „pominięcie” jego czynności – na co wskazywał Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (k.156) – całkowicie zmieniłoby przebieg procesu.

Skoro zatem w postępowaniu przed Sądem Rejonowym działał nienależyście umocowany pełnomocnik, a jego czynności nie zostały potwierdzone przez mocodawcę, to postępowanie w niniejszej sprawie było dotknięte nieważnością. Konieczne jest więc uchylenie zaskarżonego wyroku, zniesienie postępowania w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (art. 386 § 2 k.p.c.).

W tym kontekście, nie jest zasadny podniesiony w apelacji pozwanego zarzut nieważności postępowania z uwagi na pozbawienie strony pozwanej możliwości obrony (pkt I. apelacji – k.165-166). W ocenie Sądu Okręgowego, przyjęcie, że pełnomocnik pozwanej spółki był w toku postępowania przed Sądem Rejonowym nienależyście umocowany, wyklucza możliwość uznania, iż to samo uchybienie (brak pełnomocnictwa) mogło skutkować nieważnością postępowania z uwagi na pozbawienie strony możliwości obrony. Inaczej rzecz ujmując, w stanie faktycznym niniejszej sprawy zarzut nieważności postępowania, oparty na przesłance określonej w art. 379 pkt 2 k.p.c. jest dalej idący niż zarzut dotyczący pozbawienia możliwości obrony (art. 379 pkt 5 k.p.c.).

Należy jednak zgodzić się z podniesionym przez pozwanego zarzutem przyjęcia błędnego kryterium dla ustalenia wysokości wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości powoda (pkt II.1.a apelacji – k.167). Sąd Okręgowy podziela stanowisko, że „posiadanie służebności gruntowej, obecnie zdefiniowanej w art. 305¹ k.c. jako służebność przesyłu, przybiera taką postać, że nie pozbawia w zupełności faktycznego władztwa właściciela nad nieruchomością obciążoną. Dlatego muszą zaważyć kryteria ustalania wysokości wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości oparte wyłącznie na układzie odpowiednich cen rynkowych właściwych dla najmu lub dzierżawy gruntu, które są adekwatne w sytuacjach, kiedy wynajmujący lub wdzierżawiający zostają zupełnie pozbawieni fizycznego władztwa nad rzeczą. W ramach obiektywnych kryteriów można natomiast zastosować odpowiednie ceny rynkowe za korzystanie z nieruchomości w zakresie służebności, których wysokość powinna uwzględniać stopień ingerencji w treść prawa własności.” (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 444/09, LEX nr 578038). Zatem, przyjęcie przez Sąd Rejonowy dla ustalenia należnego powodowi wynagrodzenia, jako punktu odniesienia wysokości czynszu dzierżawnego było nieuprawnione. Kwestia ta powinna zostać wzięta pod rozwagę przy ponownym rozpoznawaniu sprawy.

Z tej też przyczyny zarzuty apelacji strony powodowej, koncentrującej się wokół wysokości przyznanego wynagrodzenia (apelacja powoda – k.188-190) nie mogą być uznane za zasadne.

W toku ponownego rozpoznawania sprawy konieczne będzie również zbadanie podniesionego przez pozwanego zarzutu zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej treści służebności przesyłu (pkt II.1.b apelacji – k.168,

pkt III.2 apelacji – k.174). Należy przy tym pamiętać, że zasiedzenie tego rodzaju służebności (art. 305¹ k.c.) jest dopuszczalne (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2011 r., V CSK 502/10, LEX nr 1096048).

Nie sposób również odmówić częściowej słuszności zarzutowi pozwanego sformułowanego w pkt II.1.c apelacji (k.168-169). Sąd Rejonowy przyjął bowiem, że pozwany był posiadaczem w złej wierze. Trzeba jednak zauważyć, iż zgodnie z art. 7 k.c. jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, domniemywa się istnienie dobrej wiary. Sąd I instancji nie wyjaśnił, jakie okoliczności oraz które dowody przemawiały za przyjęciem, że pozwana spółka była posiadaczem w złej wierze.

Zatem także to zagadnienie wymaga uwagi Sądu Rejonowego w toku ponownego rozpoznawania sprawy.

Za nietrafny należy natomiast uznać zarzut zawarty w pkt III.1. apelacji pozwanego, sprowadzający się do tezy, że niewytoczenie przez powoda powództwa windykacyjnego uniemożliwia dochodzenie roszczeń uzupełniających, o jakich mowa w art. 224 i 225 k.c. (k.170-174).

Nie ma bowiem przeszkód dla odrębnego dochodzenia przez właściciela roszczeń uzupełniających. Wystarczy, że są wymagalne (przy spełnieniu warunków z art. 224 – 225 k.c.). Można zatem jeszcze przed wytoczeniem powództwa windykacyjnego żądać wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy, zwrotu pożytków czy naprawienia szkody. Można również dochodzić takich roszczeń po dokonaniu zwrotu rzeczy, przy zachowaniu rocznego terminu przedawnienia. Związek roszczeń uzupełniających z roszczeniem windykacyjnym nie jest nierozdzielny (tak E.Gniewek: Kodeks cywilny. Księga druga. Własność i inne prawa rzeczowe. Komentarz, Zakamycze 2001, s.513, t.8 oraz tenże w: System prawa prywatnego. Tom 3. Prawo rzeczowe, Warszawa 2003, s.506, por. także J. Ignatowicz w: Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 1972, s. 600, J.Winiarz w: Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 1980, s.180, t.1, a także Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 26 kwietnia 2002 r., III CZP 21/02, OSNC nr 12 z 2002 r., poz. 149).

Kwestią drugorzędną w tym kontekście, a należącą do Sądu Rejonowego będzie ustalenie daty wymagalności przypadającego ewentualnie pozwanemu wynagrodzenia.

Dlatego też, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie w całości i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi w oparciu o art. 108 § 2 k.p.c. rozstrzygnięcie o kosztach procesu w instancji odwoławczej.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.

Zarządzenie:

1. Odnotować.
2. Doręczyć odpis wyroku wraz z uzasadnieniem pełnomocnikowi pozwanego.

4.9.2013